

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

69. ÅRGANG

30. NOVEMBER 1957

A V I N N H O L D E T :

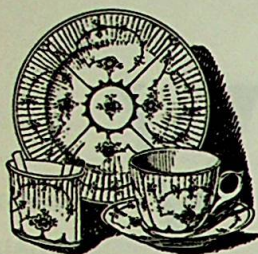
KJERNEN I STRIDEN OM FORTAPELSEN - GUDS MOR,
VÅR MOR - BLIKK PÅ TIDEN - MODERNE FORMGIV-
NING ET URBANT FENOMEN - FRA MONICA BALDWIN
TIL KATHRYN HULME. TIL KLOSTERKALLETS PSYKOLOGI
- GEISTLIGE UTNEVNELSER - ATTER NY SCHINDLER-BOK

NR
23

NESTE NUMMER KOMMER 20. DESEMBER 1957.

PORSELENET

som alltid kan kompletteres

Håndmalt
MUSSELMALET
(Stråmønster)
fra

**Den Kongelige Porcelainsfabrik
København**

De får det i komplett utvalg
hos

Walligani

OSLO

KIMER I KLOKKER

er kommet, og er vakrere og fyldigere enn noensinne, og — like billig. Bare kr. 3.— for dette julehefte, som passer for alle.

Hos de fleste bokhandlere og i ekspe-
disjonen, Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet
St. Pauls Kirke
Vår Frue Kirke
St. Franciskusøstre-
nes Moderhus } Bergen
Øyenklinikken
Marias Minde
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss
St. Franciskus Hosp., Hønefoss
Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

HUSK

å kjøpe Deres «Hummel»-kort og ka-
lendere i god tid før jull

Werke alter Meister-kalender kr. 9.50
Madonna-kalender » 9.50

NB: Abonnement som ikke sies opp in-
nen 15. desember, går automatisk videre.

KATOLSK BOK- BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo.
Tlf. 42 37 43.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 4., torsdag 5. og fredag 6. de-
sesember: RETRETT i St. Josephs kapell kl.
19.30. Leder: Pater Arno Gerritsma,
O.F.M.

Alle katolske damer er velkommen.
Søndag 8. desember: FELLESKOMMU-
NION i St. Olavs kirke under messen
kl. 8.30.

Etter andakten kl. 19: PATRONATSFEST
i foreningslokalet.

Tegningsliste utlagt på St. Josephs In-
stitutt. Listen inndras onsdag aften 4/12.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29, II, tlf. 68 08 68, kontortid
kl. 12—13 alle hverdager unntatt lør-
dag.

Sosialkurator Karin Østbye treffes hver
torsdag kl. 18—19 samme sted.

Franciskushjelpens lege Margrethe Wehn
har kontortid hver torsdag kl. 18—19
på Vor Frue Hospital.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv 5, Oslo

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 1. DESEMBER 1. s. i Advent:
Rom. 13, 11—14. Ev. Luk. 21, 25—33.

Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Frans
Xaver, bekj., vernehelgen for misjonene.

Onsdag: Peter Krysolagus, bisk., bekj.,
kirkelærer. Torsdag: Ferialdag. Fredag:
Nikolaus, bisk., bekj. Lørdag: Ambrosius,
bisk., bekj., kirkelærer.

SØNDAG 8. DESEMBER 2. s. i Advent:
Ep. Rom. 15, 4, 13. Ev. Matt 11, 2—10.

Mandag: Feiring av festen for Marias
uplettede unnfangelse. Tirsdag, onsdag
og torsdag: Ferialdager. Fredag: Lucia,
jomfru, mart. Lørdag: Ferialdag.

SØNDAG 15. DESEMBER 3. s. i Advent
(søndag Gaudete): Ep. Fil. 4, 4—7.
Ev. Joh. 1, 19—28.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lundens kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, appelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyeveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegr. d. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, IIa, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteim kapell, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.30	10.30
MOLDE: St. Sanniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestgrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sanniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

Kjernen i striden om fortapelsen

Det moderne menneskes livsfølelse dreier seg i det store og hele om dette livs goder. Kristendommen forkynner at livets sanne mål og mening ligger hinsides dette jordiske liv. Livet her på jorden er bare en prøve som avgjør menneskets evige skjebne. Dets evige skjebne er enten frelse eller fortapelse.

Når motsetningene står så skarpt mot hverandre kan ingen forundres over at den kristne forkynnelse av fortapelsens mulighet må vekke forargelse hos mange moderne mennesker. Det har professor Hallesby, og etter ham hele den norske kirke, nå i årevis fått føle.

Spørsmålet om den evige fortapelse hører med til noe av det mest sentrale i den kristne tro. Kjernen i det kristne budskap går nettopp ut på at Guds Sønn er blitt menneske for å frelse menneskene fra fortapelse. «For vår frelses skyld steg Han ned fra himmelen,» lyder det i en kristen trosbekjennelse som er bekjennessskrift i den norske kirke. I et annet av den norske kirkes bekjennessskrifter sies det at alle mennesker en dag skal «avlegge regnskap for sine gjerninger. Og de som har gjort godt, skal gå inn i det evige liv; men de som har gjort ondt, til den evige ild».

I de siste års voldsomme angrep på denne kristne lære er der skrevet og sagt meget som ikke bare er feilaktig, men som ofte har vært en direkte krenkelse av Gud. Stadig er det blitt gjentatt at troen på en Gud som fordømmer sine skapninger til å pine i et evig helvete er en så opprørende tanke at intet moderne menneske kan godta den. Gud er ofte blitt sammenlignet med en sadistisk tyrann, som finner sin glede i andres lidelser bare fordi de ikke har trodd på ham.

En slik oppfatning av Gud har intet med den kristne Gudstro å gjøre. Den er uttrykk for en selv-god og hovmodig innstilling som setter Gud på anklagebenken. Gud gis skylden for den evige fortapelse. Den kristne lære er at skylden er menneskets. Det er ikke Gud som fordømmer til evig pine. Det er mennesket som fordømmer seg selv. Her er Kristi ord så klare at det bare er uvidenheten som kan hevde noe annet. «Hvis noen hører min lære,» sier han, «men ikke retter seg etter den, så dømmer ikke jeg ham, for jeg er ikke kommet for å dømme

verden, men for å frelse verden. Den som forakter meg og ikke tar imot mine ord har allerede en dommer: selve det budskap jeg bringer vil bli hans dommer på den ytterste dag.»

Dette Kristi budskap består i at Gud er kjærlighet og ikke vil noe menneskes fortapelse, men alle menneskers frelse. Her er også Kristi ord så klare at ingen kan ta feil av dem: «For så har Gud elsket verden at han har gitt sin egen Sønn, den enbårne, for at hver og en som tror på ham, i stedet for å gå fortapt, skal få evig liv. Da Gud sendte sin Sønn til verden var det ikke med den oppgave å dødsdømme verden, men for at verden skulle oppnå frelse gjennom ham. Den som tror på ham blir ikke dømt til fortapelse. Men er der noen som ikke gir ham sin tro, så er han allerede fordømt, fordi han vegrer seg ved å gi Guds egen Sønn sin tro. Dommen felles ut fra dette: at da lyset kom inn i verden, foretrakk mennesker mørket fremfor lyset, og de gjorde det fordi deres handlinger var onde. Den som øver ondt, avskyr nemlig lyset og unngår det av frykt for å få sine handlinger avslørt i all deres sletthet. Hvis noen derimot gjør hva godt er, kommer han trygt frem i lyset.»

Her ser vi tingene i deres rette perspektiv. Gud elsker alle mennesker og vil alles frelse. Men han tvinger ingen til å ta imot hans gaver. Guds kjærlighet vil møtes av menneskenes gjenkjærlighet. Hvis noen, stilt overfor Guds kjærlighet, slik vi møter den i Jesu Kristi gode og kjærlige skikkelse, avviser denne kjærlighet av ond og smålig egenkjærlighet, så lar Gud ham få det slik han selv vil.

Dette er helvete. Helvete er den tilstand den opplever som ved sin egen skyld stiller seg utenfor Guds kjærlighet. At dette er en fryktelig pine og en forferdelig straff sier seg selv. All den stund mennesket er skapt for å leve av og i Guds kjærlighet så er det å berøve seg selv denne kjærlighet det samme som å berøve seg selv alt godt. Ved egen skyld å ha berøvet seg selv alt godt, det er å være i helvete. Helvete er tapet av Gud, menneskets høyeste og sanne gode.

Dette er den kristne lære om helvete.

I kunst og diktning kan vi møte de forferdeligste og mest fantastiske utmalinger av de fordømtes kvaler i helvete. Dette er bilder som vi ikke har noen grunn til å ta bokstavelig. Beskrivelsene av helvete i Divina Comedia er Dantes private fantasier, ikke kirkens lære.

Kristus bruker selv ordet ild — og kirkens be-kjennelse gjentar det etter ham — for å beskrive fortapelsens smerte. Men også det er et bilde som ikke uten videre kan tas i rent bokstavelig jordisk betydning. I Hebreerbrevet står det at «Vår Gud er en fortærende ild». Her ser vi ennå tydeligere at vi har med et bilde å gjøre. Men nettopp det at Gud selv omtales undes billedet av «en fortærende ild», gir oss en anelse om hva meningen kan være med å sammenligne helvetes lidelser med ild. Ilden er i seg selv noe godt. Den gir varme og styrke. Uten ild og varme ville livet på jorden være umulig. Men misbruker vi ilden så kan det føre til de største ulykker. Leker vi med ild, så brenner vi oss på den. Omgås vi den lettsindig, kan det føre til de største katastrofer.

Slik også med Gud. Gud er god. Han elsker oss med en brennende kjærlighet. Men omgås vi Guds kjærlighet lettsindig, så brenner vi oss på den. Den som misbruker Guds godhet, får selv oppleve de katastrofale følger av det. Den som ut fra et egoistisk hovmot forkaster Gud, opplever som selvfor-skyldt straff helvetes ild. Derfor sier da også He-breerbrevet — fremdeles i sin billedtale — at «det er forferdelig å falle i den levende Guds hender».

Som illustrasjon til dette vil jeg få lov å sitere hva Sigrud Undset lar presten Sira Eiliv si til Kristin Lavrandsdatter (Korset II, 2):

«Men du, Kristin, . . . du skulde nu ha set saa meget, tykkes mig, at du kunde noget trøstigere forlate dig paa Gud almægtige. Har du ikke skjønt endda, han holder oppe hver sjæl, saa længe som sjælen ikke slipper ham? Tænker du, barn som du er endda i din alderdom, kone, at Gud straffer synden, naar du maa høste sorg og ydmykelse fordi du fulgte din lyst og dit overmod paa veier som Gud har bannet børnene sine at gaa? Vil du kalde det at *du* straffet børnene dine, om de skollet haanden sin, naar de tok op i den kokende vasskjelen som du hadde bannet dem at komme bort til, eller den haale isen brøt under dem, som du hadde truet dem fra at gaa ut paa?»

Har du ikke skjønt, naar den skjøre isen brast under dig — du blev dradd under hver gang du slap Guds haand, og du ble berget ut av dypet, hver gang du ropte paa ham.»

Men så kan vi spørre: Hvordan kan Gud tillate at noe menneske for godt slipper hans hånd? Svaret må søkes i at Gud har skapt mennesket så stort at det har fått frihet til selv å velge om det vil elske ham eller ikke. Denne frihet respekterer Gud til siste konsekvens. Nettopp fordi Gud elsker menneskene så høyt, må han tillate at den går fortapt som frivillig og uigjenkallelig forsmår hans kjærlighet. Gud ville ikke være rettferdig hvis han påtvang den sin kjærlighet som ikke vil vite noe av hans kjærlighet. Når synderen har fullbyrdet sin fornektelse av kjærligheten, så er det rettferdig at Gud overlater ham til sin fornektelse. Dette er fortapelsen. Den ubotferdige synder mister Guds kjærlighet og blir gjenstand for Guds straffende rettferdighet. Men skylden er hans, ikke Guds. Den fortapte vet selv at hans straff er rettferdig. Derfor er det seg selv han anklager, ikke Gud. Slik oppfatter kirken meningen med den «gråt og tennerskjæring» som Kristus taler om.

Men så spør vi videre: Hvis nå de fordømte i helvete omvendte seg og ba om tilgivelse, ville ikke Gud da bønhøre dem? Selvfølgelig ville han det. Guds kjærlighet er evig og uforanderlig. Det er mennesket som kan stille seg så likegyldig til Gud, på grunn av sin kjærlighet til seg selv og de skapte goder, at *det* i all evighet forblir ute av stand til å elske Gud. Det evige helvete er mysteriet om muligheten for menneskets evige forherdelse.

Endelig kan vi spørre om det er mange eller få som på denne måten går fortapt. Det vet vi intet om. Ved en helgenkåring erklærer Kirken at den eller den helgen har fått del i himmelens salighet. Men ikke om et eneste menneske har Kirken noen-sinne erklært at det befinner seg i helvete.

Guds mor – vår mor

Om noen få måneder, den 25. mars 1958, vil Kirken minnes den begivenhet som for 100 år siden fant sted i Lourdes, da Jomfru Maria viste seg for Bernadette Soubirous og som svar på pikens spørsmål ga dette vitnesbyrd om seg selv: «Jeg er den Uplettede unnfangelse».

Den 8. desember, den dag Kirken feirer Immaculatafesten (Immaculatus = uten plett), hadde pave Pius IX noen år i forveien (1854) gitt en dogmatisk formulering av den tro som i mer eller mindre presise former hadde levet i den katolske kristenhet helt fra de første tider, og som Jomfru Maria nå bekreftet med egne ord i Lourdes. Jomfruen fra Nasaret, hun som fra evighet av var utsett til å føde mennesketens Forløser til verden, var blitt fritatt for arve-

I diskusjonen om fortapelsen har mange fremholdt at de nok kan tenke seg en straff for det onde, men ikke en evig straff. Men tanken om en lutrende og rensende straff som til slutt fører synderen til den evige salighet, er nettopp et av de punkter i den kristne tro som den lutherske kirke forkaster. Ikke alle de som synder gjør det av bevisst ondskap eller hat til Gud. De aller fleste synder av svakhet eller uvitenhet. Mange er også arvelig belastet både legemlig og sjelelig. Og mange har aldri hørt det kristne budskap. Alminnelig rettferdighetssans opprøres over at Gud skulle dømme slike mennesker til helvete. Gud er både kjærlig og rettferdig. Han er ikke den lunefulle tyrann som mange synes å forestille seg. Fordi han er rettferdig, kan han ikke la det onde forbli ustraffet. Fordi han er kjærlig, dømmer han ingen til evig straff som ikke selv er skyld i sin evige forherdelse. Derfor må de som nok har brutt Guds bud, men som ikke bevisst har brutt med Gud, gjenopprette det forbrutte hinsides. Det er denne gjenoprettelse av et feilfullt, men ikke ubotferdig liv, som Kirken kaller skjærsilden. Men denne lære, som på vesentlige punkter mildner det anstøtelige i læren om den evige fortapelse, er katolsk og ikke luthersk.

Spørsmålet om menneskets evige skjebne må sies å være av avgjørende betydning for et menneskes hele livsholdning. Allikevel har en biskop, etter Det frivillige kirkemøte, offentlig erklært at dette spørsmål «ikke er av de mest avgjørende i den kristne tro».

Så vet det norske folk det.

Den lutherske kirke har påtatt seg ansvaret for å forkynne kristendommens sannhet for det norske folk. Jeg frykter for at den splid og usikkerhet den har lagt for dagen i denne siste kirkestrid kan få alvorlige følger for det norske folks kristne tro og livsholdning.

Kjernen i striden om fortapelsen er at den norske kirke overfor en stadig sterkere opinionsytring i vårt folk, ikke makter, *enig* og *kompromissløst*, å holde fast på det kristne syn. Det er den skjebnesvangre følge av å ha avskaffet det læreembete som klart og myndig kan forkynne hva som er kristen sannhet og hva som ikke er det.

Finn D. Thorn O.P.

synden. Fra den første spire av liv tok til, var hun uten plett og lyte, ren som Eva før syndefallet. Gud som holder tiden og evigheten i sin hånd i et eneste nu, lot henne på forhånd nyte frukten av det forløsningsverk hun skulle spille en så enestående rolle i. Ved hennes fullkomne renhet ble Kristi soning og frelse et fullbyrdet faktum. På skilleveien mellom den gamle og den nye pakt står derfor den reneste Jomfru som et lysende håp i mørket, som et innfridd løfte, som et strålende vitnesbyrd om den frelsende nåde som er lovet oss alle i hele sin fylde på den ytterste dag.

Skal vi helt kunne forstå Jomfru Marias store privilegium og hennes særstilling i frelsesmysteriet, må vi prøve så langt det er oss mulig, å betrakte synden og menneskevordelsen ut fra Guds eget synspunkt. Ser vi synden bare ut fra vår egen erfaring om den, kan vi nok fatte dens bitre følger og den elendighet den har styrtet menneskeheten ut i. Skulle vi derimot virkelig forstå syndens natur og hele dens rekkevidde, måtte vi se inn i Guds egen natur og hele dens fullkommenhet. For synden er først og fremst en krenkelse av Gud. Men Guds innerste natur er skjult for oss, hans hellighet ligger høyt over vår fatteevne. Derfor ser vi også bare den ene siden av synden, den som er vendt mot oss; men troen sier oss at synden griper uendelig videre enn dens synlige følger. Jo mer vi mister sansen for Guds hellighet, desto mindre forstår vi følgelig synden og menneskevordelsens mysterium. Derfor kan vi også i våre dager høre argumenter som disse, sprunget ut av tidens subjektivitet: «Det ville vært verdigere Guds kjærlighet og barmhjertighet — Kristus ville komme oss nærmere i møte som menneske, dersom han lot seg føde til verden av en kvinne som i likhet med oss andre bar arvesyndens byrder». Men en slik tanke er uforenlig med en overbevist tro på Kristi guddom. Hvordan ville Guds kjærlighet til oss komme sterkere fram om han krenket den guddommelige verdighet ved å la sin menneskenatur få den minste føling med de svakheter Adam's slekt må lide under? Og var ikke Guds kjærlighet allerede

stor nok i sin grenseløshet da han lot seg føde som menneske og delte våre kår her på jorden?

Jomfru Maria har ved sin morsverdighet gitt den guddommelige Person en menneskelig eksistens. «Det sted hvor du, Herre, vil ta bolig, må være hellig», sier Det gamle testamente ved Salmisten. «Gud, du har beredt din Sønn en verdig bolig ved Jomfruens uplettede unnfangelse», svarer Kirken jorden over i Immaculatafestens messeliturgi. Det kjød og blod som også skulle bli Guds egen Sønn, måtte ikke et øyeblikk være underlagt menneskeslektens elendighet. Guds Mor måtte være den fullkomne renhet, et friskt skudd på en syk stamme.

Kristi guddom og Jomfru Marias absolutte renhet går gjennom Kirkens historie som to uadskillige begreper, på samme måte som kjærligheten til Kristus og kjærligheten til hans Mor alltid var vokset side om side i det kristne sinn. For oldtidens troende var Kristi guddom en selvfølgelig sannhet som ikke behøvde noen forklaring, derfor var det heller ikke nødvendig å gi noen teologisk begrunnelse av Marias plass i folkets fromhetsliv som Guds utvalgte, «full av nåde . . . helt ren, helt uten plett og lyte, helt uten synds skyld, jomfru i sjel, legeme og sinn». (St. Ephrem 4. årh.) Først senere gjennom kirkefedrenes kamper for å forsvare Kristi guddom mot vranglære, ble også Jomfru Marias verdighet som Guds Mor fremhevet på teologisk grunnlag. Troen på Marias uplettede unnfangelse er ikke sprunget ut av «middelalderens mørke». Derimot lot Kirken sitt syn på hennes særstilling komme tydeligere fram i offentlighetens lys ved middelalderens slutt, fordi renessansens forherligelse av mennesket truet med å stille helt i skyggen Guds nådes verk i sjelen.

Så lenge Kirken ikke hadde gitt noen endelig erklæring, fantes det til tider innenfor dens eget område både lege og lærde som til tross for sin tro på Marias fullkomne renhet, enda var i usikkerhet hvorvidt hennes privilegium strakte seg helt til livspirens aller første begynnelse. For å understreke Kirkens overbevisning og styrke dem som ennå kunne nøle, var det så at Pave Pius IX fant tiden inne til å gi den dogmatiske utforming av læren om Marias uplettede unnfangelse. Mot tidens vantro og rasjonalisme stillet Kirken opp som en lysende kontrast en fullkommen renhet, skjenket ved Guds kjærlighet og allmakt til en jomfru, hun som himmelens sendebud hilste som «full av nåde».

Som et ekko av engelens ord, og som en bekreftelse av det dogme som ga engelens hilsen sin fulle betydning, kommer så den uplettede Jomfrus eget vitnesbyrd i Lourdes.

Man kunne kanskje være fristet til å vente at Jomfru Maria ville åpenbare seg for Kirkens overhode selv eller en av dens lærde menn som belønning for deres iherdige arbeide i sannhetens tjeneste. Istedenfor valgte hun en av Kirkens minste, en liten uvitende pike, fattig på alt annet enn sin enkle, tilitsfulle tro og de rene hjerters overnaturlige intuisjon. Det var som hun ville understreke at ikke bare den skarpe intelligens trenger inn i troens og mysteriets verden, men også det klare, rene barneblikk — som ville hun minne oss om at Kirkens vitalitet ikke bare beror på vår utdyping av det levende Ord, men at Ordet må bli levende i oss.

Grusinskaja-Madonnaen. — Novgorodskolen, ca. 1400. (Rich. Zeiner-Henriksens samling.)

Beretningen om Jomfru Marias svar til Bernadette er i all sin enkelhet så troverdig, så blotet for sensasjon at ingen menneskelig fantasi ville forme den slik. Etter å ha sett den hellige Jomfru flere ganger, spurte piken henne — på sogneprestens oppfordring — om hun ville være så vennlig å fortelle sitt navn. «Damen» så først opp mot himmelen med et blikk som rummet en grenseløs takknemlighet og ydmykhet, deretter vendte hun seg mot Bernadette og sa: «Jeg er den Uplettede unnfangelse». Og Bernadette som aldri før hadde hørt dette ordet og langt mindre forsto betydningen av det, løp tilbake til sogneprestens kontor mens hun gjentok det uten stans, som en skolepike gjentar en vanskelig setning hun endelig ikke må glemme underveis.

Dette hendte en 25. mars. Samme dato minnes vi også Marias bebudelse. Ingenting er tilfeldig når Gud står bak begivenhetene, derfor ligger det ganske nær å sammenstille disse to enkle svar som falt fra Jomfru Marias munn med nesten 2000 års mellomrom, for i dem kan vi finne den dype grunn til vår kjærlighet og tillit til Guds Mor. «Se, jeg er Herrens tjenerinne — jeg er den Uplettede unnfangelse». I den ydmykhet og renhet som ikke søker annet enn Guds vilje og som tillegger Gud alt vi har av verdi, står hun for oss som vårt sanne forbilde.

Allikevel er hun i sin sublime enkelhet fremdeles fjern og uforståelig for så mange som glemmer at Gud har ødslet sine gaver over henne nettopp for vår skyld. De mener at fordi hennes vilje ikke var vaklende som vår, fordi hun ikke var i stand til å synde, kan hun ikke være det håpets forbilde vi ser hen til når vi selv står overfor valg som ofte sønderliter vårt sinn og vår vilje. Men dersom vi mener at Jomfru Maria ikke kunne velge mellom godt og ondt, da tillegger vi Gud en selvmotsigelse som er ham umulig. Gud kunne ikke heve henne over alle andre skapninger ved å frita henne for arvesynden — og samtidig frata henne menneskeverdigheten ved å nekte henne dets adelsmerke, den fri vilje. Maria kalles den nye Eva — som Eva før syndefallet hadde hun sin viljes fulle frihet til å forme sitt *ja* eller *nei* til Gud, selv om hennes renhets klar-syn så lyset med en slik intensitet at hun praktisk talt ikke kunne vende seg bort fra det. Hvorfor skulle et slikt eksempel gjøre oss motløse istedenfor å anspore oss til etterligning? Hvis Guds nåde har frembragt et slikt renhetens under, da betyr det at renheten virkelig eksisterer hos en av våre egne, og at det onde ikke har herredømme over verden. Det betyr at vi har en renhet å stevne mot med mål i den beskuelse Kristus selv lovet i bergprekenen: «Salige er de som har et rent hjerte, for de skal se Gud.» Dette løfte til oss alle er ved Jomfru Marias uplettede unnfangelse og hennes opptagelse til himmelen blitt et historisk faktum. Derfor er hun vårt evighetshåp virkeliggjort i tiden. Det som i siste del av Credo står for oss i forventningens lys, er for henne et salighetens nu.

Men det er ikke bare ved sin plass i evigheten at Jomfru Maria er vårt håp og vårt forbilde. Hennes liv her på jorden er fylt av eksempler som kaller oss til etterlignelse. For ofte glemmer vi at hun var et menneske som oss — hun står oss så begripelig nær fordi hun, til tross for sitt store privilegium, var underlagt de samme betingelser som

vi andre. Det menneskelige hjerte — fordi det aldri når det uendelige — kan alltid vokse i kjærlighet til Gud. Slik var det også med Guds Mor. Hennes liv var en rekke av begivenheter som ga kjærligheten anledning til å utfolde seg og øke ved den trofasthet, ydmykhet og lydighet hun la i sine handlinger. Gjennom dagliglivets små, skjulte plikter vokste hennes kjærlighet til en kraft og styrke som nådde det heroiske da hun sto under Sønnens kors på Golgata.

Fra korset var det også at han som ble lydig inntil døden, skjenket henne verdighet som Mor for oss alle.

I kraft av Kristi eget ord vender vi oss derfor mot Guds Mor og vår Mor i tillit til hennes forbønn hos den Sønn hun så trofast fulgte fra Nasaret til Golgata, og som hun også har fulgt inn i hans himmelske herlighet. Det blir ofte sagt at vi henvender oss til Jomfru Maria på bekostning av hennes Sønn, Vår Frelser. Enkelte fromme overdrivelser kan vel forekomme, fordi naivitet og uopplyste sinn vil bestå så lenge verden er til. Men at skaden ville være større dersom vi aldri ba om hennes forbønn, kan vi trygt gå ut fra, fordi Vår Herre som vel visste hvilken risiko han løp — hvis det da var noen risiko — allikevel ville dele sin Mor med oss. Og sikkert kan vi også stole på Guds Mors ubrytelige lojalitet mot sin Sønn. Om noen skulle komme til å vise sin kjærlighet til henne uten i samme åndedrett å uttrykke at vår hyldest til Moren er ett med Sønnens — ville hun da ikke selv i samme nu sende hyldesten videre til sin Sønn, hun hvis åndedrett holdt liv i det guddommelige Barn hun bar i sitt skjød, og hvis hjerte slo i ett med hans? Skulle hun, den fullkomneste av alle mødre være dårligere enn enhver annen mor og ta det beste til seg selv og gi restene til sitt barn? Når vi ber om hennes forbønn hos Gud og tillitsfullt legger vår sak i hennes hånd, da kan vi trygt tro at hennes moderlige omhu og forbønn også vil komme dem av hennes barn til hjelp som trenger å finne den rette likevekt i sitt fromhetsliv. Hun som var Guds bolig og som alltid bevarte Guds ord i sitt hjerte, vil sikkert gjennom våre bønner bygge opp vår vilje og forme vårt sinn, så vårt hjerte stadig mer kan gi rom for ham som sa: «Om noen elsker meg, da holder han mitt ord, og min Fader skal elske ham, og vi skal komme til ham og ta bolig hos ham».

Uten frykt for å tape ham av syne som ga henne alt og som var og er hennes Alt, kan vi ære og elske den reneste Jomfru. En kunstner føler seg vel neppe støtt over den beundring hans verk er gjenstand for. Vår kjærlighet til Gud tar heller ingen skade om vi beundrer hans nådes mesterverk. Derfor demmer ikke liturgien opp for sin lovsang til Himmelenes Dronning, for den er inspirert av det veld av lys hun bare er en avglans av. Hun er «Havets stjerne» — Stella maris — som lyser når vi prøves i livets nattemørke; hun er «Himmelporten» som ved sitt ydmyke *ja* åpnet døren inn til den evige frelse ved sin sønn, *Guds Sønn*.

Også i vårt eget folk har Mariavyrdnaden satt dype spor. «Lilja» fra det 14. århundre priser henne som «kyskhetens hvite due, sjelenes legedom, nådens vei, gledens kildevell, livets fornyer». Som «livets fornyer» kan vi betrakte den uplettede Jomfru gjennom adventstiden, som hvert år danner den rette ramme om Immaculatafesten. Ved det renhetens mirakel

BLIKK på TIDEN

Nyfødt tidsskrift.

■ Spennkraften i norsk åndsliv er ikke større enn at en har grunn til å glede seg over alt som bidrar til å løfte den litt opp fra den matnyttigste og mest nærsynte politikk — nær sagt hvor impulsen så måtte komme fra. Det var sikkert et tap, ikke bare for arbeiderbevegelsen, men for norsk debatt overhodet, da sosialismens ideologiske tidsskrift «Kontakt» for et par år siden så seg nødsaget (av hvem og hva, egentlig?) til å avvikle. Og for kulturdebatten som helhet er det sikkert av samme grunn en vinning, uansett i hvilken leir en selv måtte befinne seg, når en gruppe konservative akademikere nylig har gått til noe så dristig som grunnleggelsen av et nytt kvartalsskrift.

Det nye tidsskriftet heter «Minervas Kvartalsskrift», og utstyret er — sant å si — nesten like fantasiløst som navnet: Omslaget minner om noe i retning av en priskatalog for kontormøbler. Til gjengjeld er stoffet i første nummer av god kvalitet og høyst lesverdig. Gabriel Marcel's intelligente foredrag i Det Norske Studentsamfund i mai i år om «Sannhet og frihet» er hovedretten på den vitaminrike menyen. Nyvalgt stortingsmann Per Lønning, som ellers kan virke noe vel luftig når han kaster seg ut i idéhistoriske fugleperspektiver, har her — med den beskjedne undertitel «En skisse til en skisse» — skrevet en utmerket og overbevisende artikkel om den eksistensialistiske kunnskapstype, «Fra Blaise Pascal til Gabriel Marcel». Og Magister Sigmund Hoftun bidrar med en grei og lettfattelig presentasjon av den franske dikteren Antoine de Saint-Exupéry, som også har sett flere av sine bøker oversatt til norsk. Sigmund Kjos og Sverre Stray står for to innlegg som mer direkte forfekter den konservative ideologi. Som helhet gir heftet mersmak.

Dårlig presseskikk.

■ Mange av de ord — dekreter, pavetaler, rundskriv og kommentarer — som år om annet utgår fra Vatikanet har en vidtrekkende betydning og interesse også for ikke-katolikker, om ikke annet så fordi de jo er mer eller mindre normative for de 450 millioner mennesker som i Kirken ser sitt åndelige fedreland og sin høyeste moralske autoritet. Verdenspressen, også i de overveiende ikke-katolske land, innretter seg da også derefter og gir opinionen mulighet for saklig informasjon på

Gud virket i henne, ble hun Mor til våre lengsles mål, den forjettede Frelser som menneskeheten gjennom årtusener hadde sett fram til.

Som hun viste seg for Bernadette i sin hvite og blå drakt står hun for oss i lys av farvenes symbolikk. Den hvite farve, renhetens symbol, understreker hennes egne ord: «Jeg er den Uplettede unnfangelse». Blått er guddommens farve. Det blå hun bar på den hvite drakt minner oss om det guddommelige Barn som den uplettede Jomfru bar fram til en menneskelig tilværelse. Slik kan vi gjennom betraktning av adventsmysteriet i denne synsvinkel, komme fram til en mer bevisst forståelse av julens sang: «Maria moy, den reine, bar rosa til vår jord».

L. A. P.

området. Ikke så — eller bare unntagelsesvis så — i Norge. Det er i og for seg forklarlig at den tradisjonelle vatikanske retorikk kan virke fremmed på oss her nord. Men denne noen ganger nesten barokke veltalenhet skjuler ofte en stillingtagen som faktisk er både livsnær og skjelssettende i samtidens religiøse, kulturelle, sosiale og politiske liv, og det på det internasjonale plan. En velorientert avis skylder med andre ord dette oppmerksomhet. Men om den nå velger å overse det konsekvent, så lar enda dette seg bedre forstå enn hva vi oftest iakttar særlig i vår hjemlige middagspresse: At pavens person og uttalelser, (av mangel på innsikt og interesse fra kulturredaksjonens side?), går avisenes slappeste «idiot-stoff» i vold, sammen med brystfagre misser, sosietetsskandaler og kalver som er født med to hoder.

På den motsatte fløy har forresten «Vårt Land» en enda pussigere metode når det gjelder «katolsk» informasjon. Det har den kristelige hets-journalisten Bjørn Hallstrøm til å plukke ut av utenlandske publikasjoner stoff om katolisismen i Norge som kan tjene til nålestikk mot den katolske kirke. Et par ettertrykkelige bomskudd i den senere tid synes ikke å ha bragt bladets redaksjon på den nærliggende tanke å verifisere sine opplysninger — også om de stammer fra katolsk presse i utlandet — hos rette vedkommende, for eksempel ved en telefonoppringning til den katolske biskopens sekretariat. En journalistikk som vil seg uttrykkelig kristeligsinnet skaper særlige forventninger om fintmerkende samvittighet når det gjelder forholdet til det åttende bud. De forventningene bør de redaksjonelt ansvarlige vare seg vel for å skuffe.

Magisteren og den sunne fornuft.

■ Magister Ingjald Nissen synes å høre til de én-strengede, for ikke å si: enstonige instrumenter i den norske debattens kakofoniske symfoni. Den som i noen år har søkt å følge hans innbitte iherdighet når det gjelder å tilbakeføre nær sagt hvilket som helst kulturfenomen til seksuelle kategorier, senest i boken «Det absolutte monogami», vil måtte ha falt på den nærliggende og unnskyldelige tanke at g'en og m'en i ordet «monogami» måtte kunne treffende utskiftes med henholdsvis en m og en n.

Senest har magister Nissen, med den kjølige bortseen fra elementære moralske normer som preger så meget av det han skriver, blandet seg i den endeløse folkedebatten om pornografien og — temmelig enestående — gått inn for smusslitteraturens teoretisk begrunnede berettigelse og nytte, ikke minst for barn og ungdom. («Verdens Gang»s kronikk 31. oktober).

I et klartenkt og velskrevet svar («Verdens Gang» 18. november) synes Birger Klausen oss å tolke svært så sunne og menneskelige instinkter når han skriver:

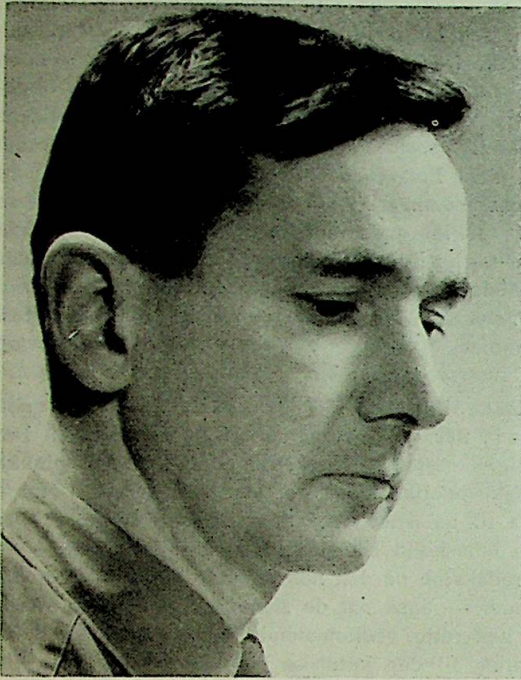
«Nissens hele resonnement bygger på et falsum. Det støtter seg ikke minst på individets «ensomhetsfølelse» — dette spøkelse som går igjen i nesten all moderne psykologi og litteratur.

Argumentet er i korthet som følger: Den enkelte med sine mange bestialske instinkter vet ikke at andre mennesker har akkurat de samme tendenser. Han føler seg derfor skyldbetyngt og forvirret. Han blir «ensom» og forknytt. Han kan bli introvert og asosial.

Det gjelder derfor å bibringe ham så å si mest mulig kunnskap om verdens ondskap slik at han vil føle seg «hjemme i den». «Det uforberedte barn», sier Nissen, «kan ta skade av mange ting. Det forberedte barn kan klare de sværeste ting uten skade.»

Tilsynelatende er det noe i dette resonnement. Den som f. eks. er vant til å se jøder puttet i gasskammer vil neppe «ta skade» av å se enda én skjøvet levende inn i ildmørjen. Han vil kunne gå hjem og rolig legge seg til å sove. Hvor resonnementet svikter, er at vedkommende allerede har tatt skade. Han er så rå at han kan ikke bli verre...

All oppdragelse har gjennom tidene bygd på å oppøve de sider av menneskenaturen som man mener er til nytte for individet og samfunnet, og på mest mulig å fortrenge de motsatte sider som man mener er til skade.

HERNMANN BONGARD:

Moderne formgivning er

Tegneren og brukskunstneren Hermann Bongard er i høst blitt tildelt den eksklusive amerikanske Lunning-prisen for sin innsats i industri og håndverk. Da han i sin tid også har komponert omslaget til St. Olav, har vi funnet hjemmel for å be ham fortelle noe om sin omfattende virksomhet.

Som tegner og formgiver — industrial designer — hvilke synspunkter ligger til grunn for Deres måte å møte oppgavene på?

«For vurderingen av emnet fremkommer tvilssituasjonen hvorvidt vår hjemlige virksomhet skal manifestere seg som nasjonal eller internasjonal. Jeg mener man godt nå være internasjonalt orientert, men fremfor noe skal man søke å arbeide bevisst urbant. Den nasjonale karakter bør i beste fall komme til uttrykk gjennom funksjoner som ikke er målbare i og for seg, f. eks. i farge-sproget. Som støtte for synspunktene ligger det nær å vise til at industrien finner sin egentlige forutsetning

Vi bygger også her på eldgammel erfaring. Jeg nevnte i denne forbindelse ikke bare ordet oppdragelse, men også kultur. Selve samfunnsdyrkingen, selve kulturen, består jo i dette å nappe vekk ugresset til det blir mindre av det, — ikke i å la det spire fritt, enn si så det med hensikt.

På dette punkt forfekter Nissen det motsatte standpunkt.»

Grunnproblemet i denne debatten finner Birger Klausen ypperlig definert i et intervju med François Mauriac i «The Observer» 27. oktober i år. Mauriac hadde håpet, sier han, at krigens redsler skulle tjene som en fryktelig advarsel til menneskeheten. «Men dette har på ingen måte hendt. Det som virkelig har hendt, er at menneskehetens sanne bestialitet (*ferocity*) har åpenbart seg for den selv. Så langt fra å tjene til advarsel har det tjent til eksempel...»

«Vi kan ikke oppdra våre barn ved å forherde dem,» slutter Birger Klausen sitt innlegg mot magister Nissen. «Vi kan oppdra dem bare ved å oppøve dem i humanitet og måtehold».

Pastor med frispreg.

■ Pastor Sverre Riisøen i den bergenske «Morgenavisen» har lenge vært noe av en geistlig franktirør også i Oslo-pressen. Hans utvilsomme journalistiske talent og hans «betryggende» tilhold på den teologiske venstrefløy er egenskaper som øyensynlig har åpnet de radikale middagsavisenes øyne for at hans frispreglige artikler er «godt stoff». Ikke minst under den pågående kirkestriden, hvor hans innlegg har vært båret av uskikkelig vannrett — og sikkert uvelkommen — logikk.

i det tettbefolkede miljø. Der henter den sin arbeidskraft, men fremfor alt finner den nettopp der avsetningsmuligheter for sine produkter. Det tettbefolkede miljø kjenner vi igjen i betegnelsen byer. Byene er i overveiende grad likeartet og likedannende. Bymennesker over hele vår klode har et forholdsvis bestemt adferdsmønster, og ut fra dette formes behov og oppfatning av de ting vi omgir oss med og bruker — altså bymessig, urbant betinget.

All skapende virksomhet burde også kunne dokumentere en viss identitet med samtiden. Om ens metier finner sin plass innenfor det vi her taler om: brukskunst og industriell forgiving, så må man også tro at en videst mulig orientering i samtidens litteratur, teater og musikk f. eks. kan være vel så orienterende som observeringen av prestasjoner innenfor ens eget snevert avgrensede arbeidsfelt.»

Når man sitter overfor Hermann Bongard og hører han forteller om det som opptar ham, gir han nettopp et slikt inntrykk av registrerende årvåkenhet. Det er lett å forestille seg at han oppfanger alt det han treffer på sin ferd og anvender det i den merkelige prosess som foregår i det skapende sinn.

Som varm forsvarer av biskop Kristian Schjelderup nøler han ikke («Verdens Gang» 11. november) med å sette fingeren direkte på inkonsekvensene hos biskopens kritikere, og trykke til med hele sin vekt:

«Hadde kirkemøtet vedtatt at de evige straffelidelser, det er et problem vi stiller åpent, fordi en slik løsning ligger i sakens natur, — da hadde kirkemøtet kunnet tale med myndighet og autoritet til de «bekjennelsestro». Nå bli spørsmålet lukket, korket til, formulert og paragraferert. Likevel mener man at nå er freden sikret. Det eneste vi kan være helt forvisset om, det er at nå bryter ufreden løs for alvor. Eller er det kanskje mulig å akseptere en biskop som har fått dette offentlige kirkelige stempel: «Utenfor bekjennelsen?»»

I en kronikk tre dager senere («Situasjon og dogme» — «Verdens Gang» 14. november) går pastor Riisøen blant annet med varme inn for det prinsipp som forekommer ham det eneste logiske i et kirkesamfunn som forkaster en ufeilbarlig læreinstans: «Samvittighetens primat i alle dogmatiske fasetter». Tydeligere kan det knapt sies at Schjelderup-saken også anskueliggjør den lutherske reformasjonens aller ytterste konsekvens: Den subjektive samvittighets forrang fremfor en kirkelære som — utenfor katolisismen — til syvende og sist ikke kan gis absolutt autoritet og utvetydig mening ut fra Bibel og bekjennelse. Sett i dét perspektiv fortøner unektelig Schjelderup-saken seg som en prinsippkrise av skjebnesvangre dimensjoner.

Fr. Candidus.

et urbant fenomen

Hvilken vekt legger De på studiereiser?

«Man snakker så meget om betydningen av studiereiser og det sviktende hjemlige miljø. Nå skal ikke dette med studiereiser undervurderes på noen måte, men slike behøver ikke i utbytteresultat svare til den tid og geografiske avstand som er tilbakelagt. Et studium er en dannelsesprosess, ikke en reproduksjon av det øyet ser under andre himler. Hvis det slik var, burde de store handelsfirmaers salgskataloger fremdeles være tilstrekkelig for vår hjemlige produksjon. Som den har vært og ennå må sies å være det i norsk virksomhet. Med et sørgelig resultat. Det moderne produksjonsapparat har også her hjemme en så stor reproduksjonsmulighet at hjemmemarkedet blir for litet for lønnsom produksjon av former som allerede finnes til overmål ute i verden. Og så blir allting dyrt.»

Lunning-prisen har Bongard håpet kan bringe ham til Japan. Så mange røtter til vår moderne formgivning synes å finnes der. Ihvertfall de sunnere tendenser.

Preget av stillferdighet, en formoppfatningens askese om man vil, fullstendig befridd for de store sving og geberder. Kunstindustri-museet i Trondheim, som er kjent over hele Skandinavia for sin sterke orientering i samtidens bestrebelse, har anmodet Bongard om å kjøpe inn japansk brukskunst og industriprodukter som skal innlemmes i museets samlinger. Tidligere har han kjøpt italiensk glass for samme museum. Vi spør om ikke italiensk brukskunst ligger langt fremme, og har da i tankene arrangementet av Triennialene i Milano. De samler hvert tredje år brukskunst fra hele verden i den mest eksklusive mønstring hvor Bongard i 1954 ble tildelt en gull og en sølvmedalje. I år har han ikke hatt anledning til å delta, men kommer igjen i 1960.

«Italiensk kunsthåndverk er preget av frem-

ragende dyktighet, av eksperimentell innsats, men også preget av et temperament som ikke alltid forlener det ferdige produkt med hensiktsmessighet eller nytte om De vil. Det sosiale perspektiv er utelukkaet. Derimot er italienske industriprodukter ganske fremragende i kvalitet, konstruktivt såvel som formmessig. Jeg tillater meg å nevne bare Olivetti-produktene og bilfabrikasjonen. I motsetning til mange andre lands innsats på disse områder, så er italiensk initiativ her preget av klar og sunn fornuft.»

Hva med andre europeiske land?

«Tyskland viser en voldsom ekspansjon, og, med forlov: med sunne forbilder. Forbildet er skandinavisk oppfatning av form. Det overrasker Dem muligens, men skandinavisk formgivning har vært og er fremdeles mønstergyldig for hele verden. Noe som antagelig danner bakgrunnen for at Lunning-prisen deles ut blant skandinaver.»

Brukskunstnerenes fremtidsoppgaver?

«Det er jo slik at evnene meget kan utvikles når bare oppgavene blir stillet. Norsk produksjon har, for å si det penest, vært måteholden med å knytte til seg vår spesielle innsikt. Imidlertid er det eksempler og oppmuntrende tegn å vise til i tiden, men det er langt frem ennå. Jeg vil tro at den ene eller annen form for fellesmarked som er i emning, uansett hva man ellers måtte mene om perspektivet, kan virke befordrende. Dette med formgivning av norske produkter burde kanskje komme inn i den fryktpregede økonomiske spekulasjon omkring emnet. Og eventuelt bidra til å redusere usikkerheten noe.»

I kapellet på Grefsen har Bongard komponert noen sandblåste vinduer som allerede har vakt oppmerksomhet. Dette med utsmykning av sakrale rom eller bygninger er et område som også engasjerer oss i våre katolske kirker, og vi utesker en mening om disse verdier.

«Ett prinsipp muligens, men en kategorisk formulering av svaret er vanskelig i denne form. Imidlertid må man kunne si ved å sette saken på spissen, at vår tid er sekularisert helt inn i kirkerommet. De arkitektoniske løsninger åpner kirkeveggene mot den lovpriste naturen. I hvilken man skuer Gud, sies det. Overfor denne tilfeldige detalj av skaperverket hvor kirkesøkeren skal spille den passivt mottagende rolle, kan vi stille opp den påstand at kirkesøkeren skal være den givende: Den som yter sin Gud tribut. La oss ivre for det lukkede rom egnet for kontemplativt trosliv, og la da også all utsmykning være det ypperste menneskeverk som når kirken er tom, i menighetens fravær tilber og skaper skjønnhet for sin Gud. Siden vi er inne på dette, så må det i rettferdighetens navn være lov å rette en ydmyk pekefinger på hvordan også katolske kirkerom lider under å være prisgitt tvilsom forståelse av disse detaljenes utseende og orden. Kirken måtte kunne pretendere også slik å være en kulturfaktor. Den avgjørende instans kan være så god teolog som kirken kan make det, men arkitektoniske eller kunstneriske kriterier sitter vedkommende dermed ikke inne med. Det burde være anledning til å finne frem til og nyttiggjøre seg personer hvis kompetanse i disse spørsmål kan befri presteskap eller ordensfolk for en ubekvem oppgave, og dokumentere at annet enn kristendoms læren også er kulturfaktor — satt i sammenheng med den.»

Et av de sandblåste vinduer i kapellet til Vor Frue Hospitals nerveavdeling på Grefsen.

Fra Monica Baldwin til Kathryn Hulme.

Til klosterkallets psykologi

Av Peregrinus

For tre år siden, i 1954, utkom på Aschehoug den norske oversettelse av Monica Baldwins beretning om sitt meget lange — og meget mislykkede — opphold i et engelsk kontemplativt kloster som hun forlot i det vanskelige krigsåret 1941; hun var en hederlig kvinne med katolsk tradisjon i sin familie og hun var sterkt slektsbundet. De som den gang leste boken «Jeg hopper over muren», husker kanskje at hun ikke glemte å minne seg selv og andre om at en av hennes forfedre, Thomas Baldwin av Diddlebury hadde følgende valgsprog på sitt våpenskjold: *Per Deum meum transilio murum*. — «I kraft av min Gud hopper jeg over muren». Mannen deltok nemlig i et farlig politisk komplott — det gjaldt dronning Maria av Skottlands befrielse — og befant seg som fange bak Towers murer. Det var en grei sak på 1500-tallet. I seklenes løp syntes valgsproget kanskje for langt. I det minste for Thomas Baldwins slektning på 1900-tallet. For Monica Baldwin nøyde seg med valgsprogets annen el. Hun hoppet over muren — «av åndelig art», som hun sier i beretningen. Men det var en gang også en *begynnelsen* i setningen! Hvordan lød den? «Per Deum meum!» — «I kraft av min Gud!» Det hender så ofte at begynnelsen er blitt borte...

«Jeg skriver om klosterkallet fra et menneskes synspunkt som ikke hadde dette kall», redegjør forfatterinnen. Det er en ærlig tale. Men hvorfor gikk hun da etter de nesten 30 år hun tilbragte i ordenssøstrenes selvoppgivende fellesskap? Man kan selvfølgelig godta hennes egen motivering. Men psykologien har lært oss — i dette tilfelle: den skriftlige beretnings psykologi — at vi er nødt til, om vi vil eller ei, å regne med en faktor vi pleier å kalle

«autostilisering». Det betyr ganske enkelt at forfatteren stiliserer seg selv, forteller om seg selv etter et — helst ubevisst — mønster, om han eller hun er aldri så «oppriktig». Boken ble for øvrig inngående i sin tid anmeldt her i bladet av St. Olavs redaktør (1954, side 373—74), og vi kan derfor nøye oss med et par randbemerkinger.

Jeg syntes alltid det var noe åndelig småskåret over forfatterinnen til «Jeg hopper over muren». Som mange av hennes søstre «i verden» — husmødre og kontordamer, sosietetsladies og arbeidskvinner — var også Monica Baldwin, i all uskyldighet, meget glad i *tingene*. Engelskmennene er slik. De er tingenes venner, de kan kjæle for ting, kjærtegne dem og tilegne seg tingenes skjulte indre. En skarpsindig, norsk katolsk teolog kalte denne egenskap for den «possessive»; det er godt sagt. Og dette «possessive» passer etter mitt skjønnet utmerket nettopp på Monica Baldwins mennesketype. Kan De huske? Det vrirler i boken (med høytidelig naivitet) av klær og undertøy, av ditt og datt som ikke var pent nok eller var altfor pent. Mange må «stive seg opp» til selv-bevisstheden ved hjelp av ting. De kan *aldri* — aldri! — forlate tingene helt. De er «possessive» — i dette tilfelle: de *eies* av ting!

Jeg vil ikke si noe stygt om Monica Baldwins innsikt og intelligens; begge deler holder. Men hennes mosaikkaktige prat fra krigsårene viser at hun *aldri* — heller ikke her: aldri! — fattet *helheten* i sin livslinje. Det sier likevel litt om en ung engelsk dame — for den gang var hun blottende ung — når hun bekjenner oss at hun «svermet vilt» for Hugh Walpoles roman «Fortitude» (1913, lest av henne i 1915). Jo, det er en bekvem, ordrik og bred romanfortelling om konflikten mellom den sam-

Det er utrolig hva denne 36-årige tegneren har rådd med siden den skolemessige utdanning ble avsluttet på Statens Håndverks- og Kunstindustriskole. Vi skylder ham altså omslaget på dette bladet som er rost av mange skjønnere for soberhet og stil. Da det i 1946 var en liturgisk utstilling i Oslo Kunstindustrimuseum tegnet han plakaten og vignetter til katalogen. En adresse fra Oslo Katolske Bispedømme som ble overrakt Oslo Katedralskole til 800-års jubileet ble utført av ham. I kapellet til Vor Frue Hospitals avdeling på Grefsen har mange gledet seg over hans vakre vinduer, og når vi får en norsk messebok, er det han som har tegnet initialene i den. For Hadelands Glassverk har Bongard tegnet gravyrer til et utall pokaler og hedersgaver m.m. og komponert sandblåste dør- og veggdekorasjoner i glass og andre materialer til private såvel som til offentlige rom. Likesom han har dekorasjoner flytende på havet i flere av våre største og vakreste turistskip. Til Norway House i New York har han utført et chamotte-relieff til foyeren, og på fondveggen i Bergens Trygdekasse har han likeledes laget den kunstneriske utsmykning som relieff.

Ved siden av dette står han altså ansvarlig for industriprodukter i forskjellige materialer, foruten forlagsarbeider. Mest kjent av det siste er for leserne hans bind for Grimbergs Verdenshistorie. Mindre kjent de utmer-

kelser og konkurranser han har vunnet, bl. a. for fylkesmerker, og at han er representert i museumssamlinger her hjemme, i Sverige og Amerika. Tillitshverv har han en rekke av og fungerer som medlem av Landsforbundet Norsk Brukskunsts jury siden den ble opprettet. Innimellom har han hatt tid til propagandavirksomhet i form av artikler i dags- og fagpresse og foredrag. De siste bl. a. på Norges Tekniske Høyskole i Trondheim, Kunstindustrimuseet samme sted og Frederiksberg Tekniske Skole i København, skolen hvor danske brukskunstnere utdannes.

Til avslutning kan vi nevne at Oslo-firmaet Tannum A/S i Stortingsgaten 28 i noen tid har mønstret det fremste av norsk formgivning i en egen avdeling under skiltet «Norway designs» — Norge tegner. Fra 30. november til året ut vil et eget rom være viet et utvalg av Hermann Bongards mangeartede arbeider. Vi kunne i denne anledning fristes til å føye en bebreidelse til de godord som er strømmet vår Lunningprisvinner imøte i disse uker — for ikke med et ord antydning han i intervjuet at en slik utstilling var under forberedelse! Men vi skal være «snille» og heller takke ham for hans noble *tjenestevillighet* hver gang vi ber ham sette form på dette og hint — en egenskap som gjenspeiler seg i alle hans produkter: formens alltid *tjenende* funksjon.

Mix.

funnsmessige konvensjon og frihet. Jeg ser nesten den unge Monica hvordan hun «sluker» Walpole; og jeg er ikke overrasket over at det i 1941 gikk slik som det gikk...

Den nysgjerrige interesse for ordenssøstrenes liv og klostervirke er mye sterkere i de ikke-katolske enn i de gamle katolske land. Folk venter seg noe «romantisk». Sannheten er at det *virkelige* klosterkallet — så synd at Sigrid Undset f. eks. aldri fikk skrevet en roman om det ut fra vår samtids syn og viten — er fullstendig blottet for en slik «romantikk». Og hva er egentlig dette kallet? Også Monica Baldwin strever med å beskrive det. Jo, det er pene ord og vendinger hun har hørt; det er ingen *virkelighet* bak dem. Ofte kan «kallet» bare være den tidsbestemte personlige forfengelighetens raffinerte maske. «Jeg» skal være Hans redskap. Han har bruk for «meg». Det er ikke så mye «Han» det her kommer an på, som mitt eget «jeg». Ofte kan «kallet» være en ønskebekreftelse for ens egen rent subjektive livsform.

Det krever en ubønnhørlig indre oppriktighet, et «upersonlig» forhold — for et forhatt ord! — til sin egen personlighet for virkelig å bli klar over «kallet». Skal en forfatter, en dikter prøve å skildre en menneskeskjebne merket av «kallet», — for en dikter, for en menneskekjenner, for en kunstner det må være! Monica Baldwin skrev om seg selv; hun gjorde ikke krav på å være noe annet enn et sannferdig vitne til sitt eget liv. Men den amerikanske forfatterinne Kathryn Hulme nærmer seg «kallet» fra et helt annet perspektiv. Hun knytter beretningen sammen med dikterens innfølelse og modellerende omskapningsevne. «Nonnens historie» (Aschehoug 1957, 308 sider) er en roman om en belgisk ordenssøster som etter mange år gikk sin vei. Tyskerne overfalt hennes fedreland. Hun måtte få utløsning for sin patriotisme (jeg gjengir forfatterinnens motivering), og den hellige Regelen krevde av henne at hun skulle elske sine fiender. Hun vil ikke være hykler — heller ikke religiøs hykler. Hun går, og fortsetter som sivil sykepleierske i det hærtatte Belgia.

Det er mye godt å si om boken. Overalt Kathryn Hulme kan støtte seg til sin *ytre* fortellerevne, til det atmosfæreskapende situasjons-arrangement, går hun av med seier. Men var det ikke en *ordenssøsters* historie hun egentlig ville fortelle?

Og her er boken etter min mening ujevn. Den første tredjedel — Gabriellas novisiat, søster Lukas' tilpasningsvansker i fellesskapet, kampen mellom det «naturlige» og «overnaturlige» menneske i henne — ville kreve en skapende dikter av en hel annen dimensjon enn den amerikanske kvinnelige forteller er i besittelse av: dyp og ikke bare geskjeftig, med en innadvent fantasi og ikke bare med urolig flagrende overflate-berøring av sjelens liv, mindre vulgær og — last not least — mindre «bedrevitende». Kathryn Hulme kjente fra begynnelsen altfor godt *utfallet* av sin historie og prøvde derfor på forhånd å begrunne historiens endemål. Det er fikst gjort — men ikke noe mer.

Noen eksempler på forfatterinnens amerikanske vulgæritet. Hun forsøker å anskueliggjøre søster Lukas' samvittighet. «Den var som et filmkamera (uth. her) når den iakttok... osv.» Kunne Bernanos bruke et sånt bilde? Kunne Rilke — i sin lyrikk — gjøre det? Men Kathryn Hulme er velfornøyd med jobben. I Kongo arbeider søster Lukas med overmenneskelig iver og hengivelse til oppgaven. Så kommer den amerikanske referenten: «Hennes indre fred var dyp og rik. Hun arbeidet

Juleheftet

«KIMER I KLOKKER»

Innhold:

- JULENS UNDER
Av Gunnar Reiss-Andersen
- JULENATT — TROENS FYLDE
Av Finn D. Thorn
- ST. OLAV I BETLEHEM
Av John Frey
- MELLOM SUBIACOS FJELL
Av H. P. L'Orange
- HVOR JULENS MYSTERIUM OPPLEVES —
KEVELAER, ET FREDSENTRUM
Av Alf Høgh
- VALFARTEN TIL KEVELAER
Etter Heinrich Heine, gjendiktet av Alf Høgh
- HOVEDØYAS SVANESANG
Av Hallvard Rieber-Mohn
- SKEIDI KIRKJA Å BOMBLUM
Av B. R. Hellesnes
- UNDERGJØRENDE MARIA-BILDER I FIRENZE
Av Signe Horn
- JULESTJERNEN — DIKT
Av Johannes Jørgensen
- VAR TIDSREGNING — JESU FØDSEL — JUL
OG JULESKIKKER
Av Olav Vatne
- Omslagsbildet i 4 farver. «La Nativita» av
Bernardino Luini (1470 til 1530) —
Paris, Musée du Louvre.

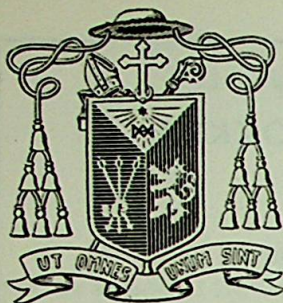
fabelaktig godt». Det kan være oversettelsens skyld. Vel. Men hva skal man si når den temperamentsfulle og pågående Kathryn Hulme skriver slik om søster Lukas' hat til tyskerne? «Hatet var som flammer i hennes blod, og hun visste at hadde en av de fjerne fallskjermssoldatene falt ned på klosterets gårds plass i det øyeblikk, ville hun styrtet dit bort og forsøkt å drepe ham med sine bare hender» (s. 258). Forstå meg rett! Det er menneskelig sett helt forståelig med selve hatet. Men for en dikterisk overfladiskhet i selve skildringen!

Bernanos var ingen tyskervenn; han slåss mot dem og mot kollaboratører fra Amerika. Han var dikter. Ikke en geskjeftig sjele-reporter. Han kunne umulig nedverdige seg til slike banaliteter. Slikt passer akkurat i samtidige uke-journaler som slukes av kvinner hele verden rundt.

Derimot er partiene fra belgisk Kongo — i det hele alt som har med sykepleie-gjærningen å gjøre — suggestive, intuitivt følsomme, rystende. Kathryn Hulme er en romanepiker av rang, ingen tvil om det. Men klosterkallets psykolog er hun *ikke*; hun *vet* mye om tingene, hun kan *imitere* dem, men hun kan ikke finne en lovbundet forklaring på søster Lukas' indre opprør og kamp.

En ting i det minste bør en merke seg: da Gabriella begynte på sitt novisiat, var hennes konflikter uløste. Hun gikk fra Jean, den unge mannen som var glad i henne; forholdet til faren var heller ikke løst. Mon hennes kloster-vansker ikke sto i stadig relasjon til de uovervinnelige inntrykk fra familielivet hjemme? Og romanens egentlige «hovedtema»: brytningene mellom det «naturlige» og «overnaturlige» maktet Kathryn Hulme ikke å overføre på det dikteriske-fortellende plan. Hennes roman mangler dybdens dimensjon, selv om det er helt forbløffende hvordan hun klarte å leve seg inn i den belgisk-romanske mennesketype og dens omgivelser. Det er den kongeniale viten om det *indre liv* Kathryn Hulme mangler i «Nonnens historie». Er det kanskje så lite — — ?

Peregrinus.

FRA OSLO KATOLSKKE BISPEDØMME

Geistlige utnevnelser

Hans Høyerverdighet biskopen har utnevnt:

1. Pastor dr. Johannes van der Burg, hittil sogneprest ved St. Svithuns kirke, Stavanger, til sogneprest ved St. Frans Xavers kirke i Arendal.
2. Pastor Gisbert Hogenes, hittil sogneprest ved St. Frans Xavers kirke, Arendal, til sogneprest ved St. Svithuns kirke i Stavanger.
3. Pastor Harald Taxt, hittil prest for flyktningene, til sogneprest ved Vår Frue kirke i Porsgrunn.
4. Pastor dr. J. J. Duin, hittil sogneprest ved Vår Frue kirke, Porsgrunn, til sogneprest ved St. Torfinns kirke i Hamar.
5. Pastor Gerhard Parthe, hittil sogneprest ved St. Torfinns kirke, Hamar, til rector ved Maria-kapellet, Lillehammer.
6. Pastor Anton Taxt, hittil vikar ved St. Peters kirke, Halden, til sogneprest samme sted.
7. Pater Peter Bzdyl, S.M., hittil sogneprest ved Jesu Hjerter kirke, Stabekk, til sogneprest ved St. Theresia kirke i Hønefoss.
8. Pater Anton Ivens, S.M., hittil sogneprest ved St. Theresia kirke, Hønefoss, til sogneprest ved Jesu Hjerter kirke i Stabekk.
9. Pastor André Hæck, hittil kapellan ved St. Pauls kirke, Bergen, til kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo, samt til bispedømmets ungdomsprest.
10. Pater Paduanus van Vugt, O.F.M., hittil kapellan ved St. Ansgars kirke, Kristiansand, til rector ved Mariakirken på Marias Minde i Bergen, samt til rector for St. Frans Xaver-søstrene samme sted.

St. Magnus nye kirke i Lillestrøm

blir vigslat av Hans Høyerverdighet biskop Mangers søndag den 8. desember kl. 11.15. Etter vigselen blir det en enkel mottagelse for de innbudte, prestskapet og menigheten. På grunn av de stedlige forhold må mottagelsen begrenses til disse. De prester som ønsker å delta, bes selv ta med talar og korskjorter.

UTLANDET

VATIKANET

Mennesket og maskinen.

Under en audiens for den såkalte Europakomiteén for samarbeide innen

verktøymaskinindustrien, tok pave Pius XII påny standpunkt til spørsmålet om automatisering og erstatning av menneskelig arbeidskraft gjennom maskiner. Paven understreket at menneskene kan bli helt ut herre over maskinene, men at det bare er mulig når de også blir helt ut herre over sine instinkter, og nytter den derved tilbudte gunstige anledning til å utvikle det åndelige og intellektuelle liv. Under slike forutsetninger er der intet å frykte fra det materielle fremskritt. Men hvis menneskene mer og mer hengir seg til et liv i bedagelighet og komfort, kommer de snart

DE TO SKJEVE TÅRN

Peter Schindler: «Dage i Mellemitalien». Hirschsprungs Forlag, København 1957. 200 tekstsider, 88 billedsider.

Visste De at det berømte skjeve tårn i Pisa ikke skyldes en konstruksjonsfeil eller terrengets beskaffenhet, men at stenblokkene i fundamentet med vilje ble skåret i skjev form for å oppnå den hellende linje? (Det 54 m. høye tårn avviker i toppen vel 4 m. fra loddlinjen.) Dette forteller vår reisefører, Peter Schindler, når vi møter ham i Pisa for årets Italia-reise, denne gang til Mellom-Italia.

Ar etter år blir det flere skandinaver som drar på ferietur til Italia, og her foreligger en ypperlig bok til å forberede en slik reise. Særlig utførlig leser vi om renessanse-byen Firenze. Ebba Holms vakre omslagsbilde — en ekte «italiensk symfoni» av frodig fargeprakt! — har med heldig montasje fått Firences rådhus og domkirken begge med! På den videre reise gjennom Toscanas og Umbrias herlige landskap danner byene Siena og Assisi høydepunkter som ingen turist må springe over.

Hver uhildet leser vil ha utbytte av Schindlers veiledning når han forklarer ting som kan falle en nordisk turist tungt for brystet. Han forsvarer den sydlandske folkefromhet, men er nøktern nok til å ytre sin tvil om «luftbroen» fra Nazaret til Loreto («Huset som fløy»). Er da «la santa casa» i Loreto ikke jomfru Marias hus fra Nazaret? Schindler svarer ganske sindig: «Der staar en Indskrift i Huset: HIC Verbum caro factum est = Her blev Ordet Kød. Jeg sætter blot en Parentes om HIC (her), og ingen, fra Paven til min Sakristan, regner mig for ringere Katholik af den Grund!»

Åpent og ærlig omtaler Schindler også visse mørke sider i kirkestatens og pavedømmets historie, f. eks. intrigene i «jern-århundret» (10. årh.), Savonarolas tragiske skikkelse, prosessen mot Galilei, blodbadet i Perugia. Det er med Kristi kirke som med det skjeve tårn i Pisa: Grunnleggeren har villet bygge inn i fundamentet også det menneskelige element som til sine tider kan forårsake en betenkelig slagside mot det altfor menneskelige og verdslige. Kirken har sin guddommelige Stifters garanti mot sammenstyrtning, men ikke mot skjevhet! Dette tema er som et bi-motiv vevet inn i denne muntre og sakkynndige reiseskildring og det gjør dette bind særlig verdifullt. Schindlers redelighet som hverken skjuler eller bortforklarer det mindre ideelle, vil forebygge skuffende forargelser hos ikke-katolske Italia-farere, og bevare katolske lesere for en billig hurra-katolisisme.

Gerard Vranken.

inn i en slavisk avhengighet av fremskrittet og utleverer seg til maskinenes overherredømme.

Nye frimerker.

Postvesenet i Vatikanet har utgitt en ny serie med frimerker i anledning av 20-års dagen for ny-opprettelsen av Det pavelige vitenskapsakademi.

Serien består av 35- og 60-lires frimerker, og viser akademiets bygning i Vatikanhaven.

Pave Pius XII og vår tids moter.

Medlemmene av «Haute Couture»s

forening har hatt kongress i Roma og vært i audiens hos pave Pius XII.

Paven fremholdt at også moten er underkastet moralens grunnsetninger, og at den bør tjene til forskjønnelse. Den blir umoralsk når den er utfordrende og luksuriøst betonet. Å bortødsle summer til overdreven luksus er å krenke de mennesker som lever beskjedent av sine henders arbeide. Paven rettet en oppfordring til alle kristne om ikke å undervurdere motens innflytelse hverken på godt eller vondt. Det gjelder å frigjøre moten fra enhver form for skadelig overdrivelse, og sørge for at den fremhever legemets skjønnhet på en passende måte, sa pave Pius XII bl. a.

AFRIKA

Store forandringer på kort tid.

Direktøren for misjonsvirksomheten i erkebispedømmet Los Angeles, mgr. Brouwers, er nettopp kommet tilbake fra en lengere reise i Afrika. Han har i den anledning uttalt til pressen at han tror frihetens time snart kommer til å slå for de afrikanske folk.

«Siden min forrige reise for bare to år siden er der betydelige forandringer. Langt flere nasjonale bevegelser er i virksomhet, og folkene blir stadig mer klar over sitt ønske om uavhengighet.

Afrikas fremtid beror fremfor alt på hvilke prinsipper eliten der antar. Det trenges flere katolske universiteter, ennå er der bare tre: Lovianum i Léopoldville, Roma i Basutoland, og et jesuitteruniversitet i Usumbara.

Til tross for en intens kommunist-prapaganda og enkelte tegn på en materialistisk ateisme, ser Den katolske kirke optimistisk på den fremtidige utvikling. Den er det eneste godt organiserte samfunn der.»

ARGENTINA

Studentene demonstrerer.

Omkring 15 000 katolikker, de fleste studenter, demonstrerte den 29. oktober på Kongressplassen i Buenos Aires. Det gjaldt undervisningsfriheten, og manifestasjonen som var organisert av den katolske aksjon i Argentina, hadde som formål å forsvare de såkalte frie skoler

mot et forslag fra venstrepartiene om statsmonopol på all undervisning.

DE FORENTE STATER

Sven Stolpe inntar sin plass i verdenslitteraturen.

Ikke bare i europeiske land, men også i De forente stater er de store forlagene nå oppmerksom på Sven Stolpe. Romanen «Fjern melodi» (som også foreligger på norsk), er den første som presenteres for amerikanerne med titelen «Sound of a distant Horn».

I en lang og inngående anmeldelse i bladet «Jubilee» skriver Oona Burke bl. a.: «Han (Stolpe) har fullført en formidabel oppgave — ved å utforske kristendommens betydning for vår tid og gi meningsfylt uttrykk for dens sannheter i et sprog som er lettflytende og blottet for affektasjon og klisjébruk.»

Jesuitter til Antarktis.

To vitenskapsmenn som er medlemmer av jesuitterordenen, reiste i denne måned til Antarktis med en internasjonal geofysisk-år-ekspedisjon. Den ene er seismologist eller ekspert på jordskjelv, og er knyttet til John Carroll-universitetet i Cleveland, den andre er fysiker og arbeider i Chicago.

Kjent «fjernsynstjerne» trekker seg tilbake.

Mgr. Fulton Sheen, hjelpebiskop av New York, skal inntil videre ikke opptre i amerikansk fjernsyn, Hans arbeide som leder av misjonsvirksomheten i De forente stater opptar nå all hans tid.

FRANKRIKE

De kristne og Sputnik.

Vi gjengir noen av de reaksjoner og kommentarer som er trykt i fransk presse siden den første sputnik la i vei ut i verdensrommet i oktober:

La Croix: Den uvisshet vi befinner oss i både når det gjelder satellittene og andre av den moderne vitenskaps erobringer, er en av de mest forvirrende faktorer i vår epoke. Vi har likevel på følelsen at den «interplanetale» tidsalder som vi nå går inn i ikke vil forbli uten innflytelse på menneskenes moralske og sosiale adferd...

Sett fra denne synsvinkel har de kristne tvingende grunner til å være aktpågivende overfor det som hender. Paven benytter enhver anledning til å belyse forholdet mellom menneskene og teknikken. Den optimisme han gir uttrykk for er inspirert av en klar lære: Gud har betrodd alle de skapte rikdommer og hemmeligheter til menneskene for at de skal utøve sitt åndelige herredømme og få alt til å virke til ære for Skaperen... Men Kirken bifaller på ingen måte en naturalistisk optimisme som tjener til å opprette nye avguder. I en verden hvor synden har fått innpass, er heller ikke vitenskapen fritatt for dem.

Témoignage Chrétien: Og hva så? Å komme til månen er en gammel drøm som har fulgt oss siden vuggen, og nå kan den realiseres. Og så? Menneskenes gjøren og laden blir ikke forandret, de kommer til å fortsette med å elske og hate, å ha det vondt og erfare glede.

Selv om satellittene gir oss anledning

TRONDHEIM

VÆR SIKKER

på førsteklases varer til kjøkkenet.

De fleste kjøkkensjefer vet de er trygge med
ROHDE Gelée, Puddinger, Sauser
(også spesialtyper, ferdigsøtet, for diabetikere)
ROHDE Syltetøyer, Marmelader, Safter

ROHDE Boks 95, Trondheim.

A.s Trondhjems Margarinfabrikk

Munkegaten 5 - Trondheim

Leverandør til St. Elisabeths Hospital

A/S TRONDHJEMS JERNINDUSTRI

Sykesenger - Stålrørsmøbler

TRONDHEIM

Et ord er nok ...

KVALITET
Johan Hjeltnes

Best og billigst
K. LUND A/S
Rørleggerforretning - Rørhandel
Trondheim

til å lære mange nye ting, har de ikke evne til å forandre menneskenes hjerter.

Reforme: «Vitenskapen» gir ingen trøst. Det menneskene lengter etter er trøst, dvs. fred og forhåpning. Og det er et faktum at bare vitenskap ikke bringer noen trøst — en er glad til når den ikke fører til sorg. Den kan oppildne, forundre, men ikke trøste. Men er det ikke en av vår tids største svakheter dette at vitenskapelig forskning og teknikk opptar en så stor plass og visdommen, livsklokskapen er så sliten? At menneskene er i de grader opptatt med å dissekere en natur som er blitt betydningsløs for å konstruere innviklede og farlige leker, og at de bekymrer seg så lite om det som skaper forhåpninger og fred? Med de vitenskapelige landevinninger vokser ensomhetsfølelsen og bekymringene. Ikke å undres over at den svimlende stolthetsfølelsen som de nye oppdagelsene gir ikke er fri for frykt.

Til slutt et lite vers som den italienske kommunistavis *Unità* trykket like etter utsendelsen av den første satelitt: I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden, og så på en bestemt dag hengte han

opp lampene på himmelhvelvingen. Den syvende dag hvilte han seg. Etter milliarder av år, gjør menneskene slik som han gjorde: uten noensinne å hvile, ved hjelp av sin verdslige intelligens, uten frykt, på den klare himmel en oktober natt — henger de opp andre lamper, like fine som de som har beveget seg der fra verdens første dag. Amen!

Forfatteren Guareschi, kjent fra Don Camillo-bøkene, skrev så følgende kommentar:

«Naturligvis er menneskene i besiddelse av en «verdslig» intelligens, mens Gud bare har en rent klerikal og følgende begrenset intelligens...

Det er klart, den gamle konfesjonelle måne står ikke på høyde med den verdslige måne som sovjetrusserne har sendt ut i verdensrommet...»

BERGEN	
<p>Denne og neste side er gode gamle Bergens-firmaer</p>	 <p>Peter M. KOLDERUP</p> <p>Strandgaten 60 Glass - Porselen - Stentøy</p>

<p>Snekker KNUDSEN Nygårdsgaten 40 - Bergen Telefon 15 847</p>	<p>L. ANDERSEN - Bergen Velassortert engrosforretning i frukt, grønnsaker og poteter. Import av tørket og hermetisk frukt samt erter i beste kvalitet. Bergens eldste engrosfirma i bransjen.</p>
<p>HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>	<p>SPEIL OG FOTORAMMER i godt utvalg <i>T. Kjelstrup Olsen</i> midt i Marken</p>
<p>K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pøsefabrikk Solheimsgt. 11 Tlf. 99 016 Bergen</p>	<p>Våre bekjente Schlieren Heiser leveres over hele landet. JONAS MYHRE BERGEN JONAS MYHRE OSLO A/S MYHRES MASKININDUSTRI BERGEN</p>
<p>ANTON OLSEN Murmester</p>	<p>Sølv for alle anledninger <i>Theodor Olsens Efff.</i> JUVELER SMÅSTRANDGT 4 BERGEN</p>
<p>Konfekt - Sjokolade - Drops ALLIANCE KONFEKTFORRETNING Tlf. 11 907 - Nygårdsgt. 1 Bergen</p>	<p>TRAN-, FRUKT-, BLEKK- og SJOKOLADEFLEKKER forsviner ved bløtlegging og kok i «REFORM» BERGENS SAPEFABRIKK A/S</p>
<p>DRIKK <i>Moulinckels</i> KAFFE <i>Geisha</i> TE</p>	<p>STEMPLER av enhver art SKILT for ethvert behov</p> <p>PROTECTOR DEN ERFARNE LEVERANDØR STEMPEL - SKILT - & ETIKETT-FABRIKK</p>

Johan H.
BENTZON
A/S
En gros - Telefon 10106

FLYGEL - PIANO - ORGEL-FABRIKK

Jacob Knudsen

Gjertsen
i Småstrandgaten

BOKHANDEL BERGEN

Gode kjøtt og pølsevarer fra
J. Aug. Bye & Opdahl's

L. W. TORNØE A/S
Papirhandel
Bergen

DIDR.
MEHN - ANDERSEN
LEGE- og SYKEREKVISITER
Bergen

Bergensmeieriet

HARALD MADSEN
Strandgaten 73, Bergen
Kolonial engros
Tlf. 10 415 - 12 359 - 18 528
Sverre Madsen privat tlf. 72 428

FINN KONOW
Blikkenslagerforretning
Grønnesmuget 4 - Marken
Bergen
Tlf. 12 085 - Privat 99 976

T. Beyer
BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP

Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen

SVERRE W. MONSEN

Manufakturvarer - Sengeutstyr

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen
Telefon central 14110 Telegramadresse: «Kjell»

All slags skadeforsikring

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel
BERGEN
Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11482

$\frac{1}{8}$ Smith Sivertsen's
Bakerier & Conditorer

A/S BJØRN
Tøse **MØLLE**

BIRGER MICHELSEN
MALERMESTER
FOSSWINKELSGATE 20
Alltid til tjeneste med overslag
Tlf. 12 443 -- 97 269

URMAKER ANTON M. OLSEN
Olav Kyrrsgate 1 - Tlf. 13035

USLITELIG
MODERNE
og sanitært

*Kjøkkenutstyr
i rustfritt stål*

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S
Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

A. K. EGGE A/S
Frukt og grønnsaker
En gros

JACOB L. BERSTAD
Kontorutstyr
Bergen - Oslo

NYGÅRDSGT. 4

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD

Glagsvei 23, Grefsen

Tlf. 37 57 68

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Mixture

"den ypperste blant snaddetobakker"

OSLO

OBS!

Ved

adresseforandringer,
vennligst oppgi også

den tidligere

adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

N. JOHANSEN

Bakeri & Konditori

Valkyriegt. 1 - Oslo

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 34 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER